

Ready? Go!

De uitnodiging voor de eerste wenochtend op school valt op de mat. Nog even en je kind gaat beginnen in groep 1. Maar is hij daar eigenlijk wel klaar voor?

De laatste maanden voordat je kind naar school gaat, kunnen behoorlijk vermoeiend zijn. Opeens lukt het je niet meer om ongestoord een mailtje te beantwoorden of even iets in huis te doen. Zelf spelen? Je kind lijkt te zijn vergeten hoe dat moet. Hij vraagt de hele dag aandacht, maar of je nu komt aanzetten met een leuke puzzel, een kleurplaat of zijn lievelingsspelletje; niks is goed. Een gezond teken, weet juf Minjoe Drosteborg (38). Ze staat al heel wat jaren voor groep 1 en heeft zelf twee kinderen, van acht en zes. 'Tegen de tijd dat kinderen naar school gaan, zijn ze toe aan uitdagender speelgoed, een andere manier van spelen en het leren van nieuwe vaardigheden. Er zijn natuurlijk verschillen in ontwikkeling, maar eigenlijk zijn de meeste kinderen van vier jaar klaar voor groep 1.' Overigens zijn er wel

uitzonderingen, vertelt kinderpsycholoog Sonja Borgsteede van Buro Bloei: 'Voor kinderen die (veel) te vroeg geboren zijn, langdurig ziek zijn geweest, een moeilijke start hebben gehad of die een ontwikkelingsachterstand hebben, kan de stap naar school groot zijn. Zij hebben soms meer tijd nodig om hun draai te vinden.'

Vaag begrip

In de aanloop naar de eerste wendag kun je je kind helpen om straks 'schoolklaar' te zijn. Juf Minjoe: 'School is voor veel kinderen maar een vaag begrip, ze hebben eigenlijk geen idee wat het inhoudt. Door samen boekjes over naar school gaan te lezen wordt het concreter voor je kind. Vertel dat een klaslokaal een soort kamer is met allerlei speelgoed en spelletjes, een huishoek en

Oeps, je kind
is nog niet
zindelijk...
En nu?!

een bouwhoek. Dat er een juf en andere kinderen zijn. Dat hij mag spelen en soms ook een werkje gaat maken. En dat je je kind brengt, maar dat hij ook altijd weer wordt opgehaald. Dat klinkt heel logisch, maar dat is het voor kinderen niet altijd. En laat zien hoe de wijzers van de klok staan als hij weer door jou wordt opgehaald, dat kan een fijne houvast zijn.

Probeer ook altijd positief te zijn en je kind niet jouw eventuele spanning of aarzeling te laten voelen. Zeg liever niet: 'Je moet naar school', maar 'Je gaat gezellig naar school.' Kinderpsycholoog Sonja: 'Begin er bij voorkeur niet al maanden van tevoren over, want voor jonge kinderen is tijdsbegrip nog moeilijk. Dit kan onnodige spanning opleveren.'

Broek achterstevoren

Je kind gaat veel leren op school, maar sommige dingen moet hij eigenlijk al kunnen als hij begint aan zijn schoolcarrière. Een must op de meeste scholen is bijvoorbeeld dat je kind zichzelf kan aan- en uitkleden. Juf Minjoe: 'Als ik met 36 kleuters ga gymmen, dan neemt het veel te veel tijd in beslag als ik iedereen moet helpen aan- en uitkleden. Daarbij zijn kinderen vaak heel trots als ze het zelf kunnen. Laatst nog kwam een jongetje trots naar me toe: hij had zich helemaal zelf aangekleed. Dat zijn broek de rest van de ochtend achterstevoren zat, dat vertelde ik hem maar niet, haha. Van zelf doen leren ze veel meer. En het geeft ze zelfvertrouwen: kijk eens, ik kan het.'

Ook zelf een jas aan kunnen trekken is een vaardigheid die ze vaak zo onder de knie hebben. Kinderen die net op school zitten, hoeven van mij

echt nog geen rits dicht te kunnen maken. Maar die jas aantrekken, dat moet toch lukken.'

Nog zo'n praktisch ding: op school zal er lustig worden geknipt, geplakt en geknutseld. Het is dan wel handig als je kind al eens een schaar in handen heeft gehad. Juf Minjoe: 'Je hoeft geen kunstwerken te maken, maar ga eens samen zitten en laat je kind snippers knippen of de rand van een papier inknippen. Dat is voor de een makkelijker dan voor de ander, afhankelijk van de motorische vaardigheid. Kinderen die nog helemaal niet kunnen knippen, leren dat echt wel op school, maar het is wel fijn als er thuis al een beetje mee is geoefend.'

Het eet- en drinkmoment kan volgens haar ook voor zenuwen zorgen bij een kind dat nog maar net op school is begonnen. Daar zit hij →

opeens in die grote kring met een mooie, nieuwe Planes-, Bob de Bouwer- of Frozen-drinkbeker die hij niet open krijgt... ‘Help hem door thuis te oefenen met het openmaken van die beker. En vertel dat de juf hem graag helpt als het niet lukt. Wel zo geruststellend.’

Handje helpen

Zelf aankleden? Check. Knippen? Check. Beker opendraaien? Check. Maar wat nou als je kind nog niet zindelijk is? Kan hij dan wel naar school? Juf Minjoe: ‘Heel soms komt het voor dat een kind nog niet zindelijk is. Scholen gaan daar verschillend mee om. Een school moet de regels daarover hebben opgenomen in de schoolgids en statuten. De school waarop ik werk accepteert in principe geen kinderen die niet zindelijk zijn.

Dat heeft een praktische reden: het is voor een leerkracht onmogelijk om luiers te verwisselen. Als ik de klas uit ga om een kind te verschonen, is er geen toezicht meer op de andere 25, 30 of 35 kinderen en dat kan niet. Heel soms maken we een uitzondering. Dan spreek ik met ouders af dat zij zelf naar school komen om hun kind te verschonen. Maar dit gaat altijd in overleg.’ Incidentele ongelukjes zijn natuurlijk geen probleem voor een leerkracht. Juf Minjoe: ‘Als een kind een enkele keer een ongelukje heeft, is dat echt niet erg. We hebben reservekleden op school. En dat een vierjarige nog geen billen kan afvegen, dat snap ik ook. Dat konden mijn eigen kinderen ook niet toen ze net op school zaten. Daar even bij helpen is geen probleem.’

Powernap in de poppenhoek

Een ander praktisch punt is het middagslaapje. De een is daar met tweeënhalf jaar al mee klaar, de ander slaapt op vierjarige leeftijd nog graag een uurtje. Juf Minjoe: ‘Mijn oudste sliep ook nog ’s middags. Een paar weken voordat ze naar school ging, ben ik dat toch maar gaan afbouwen. Voor kinderen die nog willen slapen, kan een schoolweek pittig zijn. Vooral in het begin doen ze zo veel nieuwe indrukken op en dat is heel vermoeiend. Laatst viel er bij mij in de klas nog een meisje in slaap tijdens het televisiekijken. Die heb ik maar even in de huishoek (de poppenhoek, red.) op de bank gelegd totdat haar moeder haar kwam halen.’ Kinderspsycholoog Sonja: ‘Alles is nieuw de eerste periode op school. En dat kost energie. Kijk daarom goed naar het gedrag van je kind, houd in de gaten of hij het volhoudt.’

Een middagje ‘spijbelen’ kan soms best

Juf Minjoe: ‘Als je kind het allemaal maar net trekt, is het soms een goed idee om hem in overleg met de juf af en toe een middag thuis te laten, zodat hij lekker kan uitrusten.’

Wat doen we met Beer?

En dan de lievelingsknuffel. Wat als je kind overdag niet zonder zijn beer, konijn of aap kan? Moet die echt thuisblijven? Kinderpsycholoog Sonja: ‘Een verlegen, bang of angstig kind kan veel steun hebben aan de eigen knuffel. Maar niet op elke school mogen kinderen een knuffel meenemen. Een kind kan soms ook steun hebben aan een foto of een telefoonnummer van jou op zak. Wellicht is dit een goed alternatief. Overleg hierover met de juf of meester.’

Juf Minjoe vindt het meenemen van een knuffel geen probleem: ‘Eerst mag de knuffel in de klas overal bij zijn, langzamerhand bouw ik dit af. Dan vraag ik het kind de knuffel in het bakje in de klas te doen en als dat goed gaat, blijft een knuffel in de tas die op de gang hangt. Ik beloof een kind altijd dat hij zijn knuffel mag gaan halen als dat nodig is. Dat geeft een rustig gevoel. Na verloop van tijd hoeft de knuffel dan vaak niet eens meer mee naar school.’

Dikke tranen

Bij de meeste kinderen gaat het wennen op school makkelijk. Sommigen kijken eerst nog even de kat uit de boom, maar dat is niet zo gek. Je plek in de klas vinden, dat duurt wel even. Als je kind zich elke ochtend aan je vastklampt en maar blijft huilen, dan is het logisch dat je je afvraagt of hij wel klaar is voor het schoolse leven. Juf Minjoe:

‘Moeite hebben met afscheid nemen heeft niet te maken met wel of niet klaar zijn voor school. En ook niet met het wel of niet fijn hebben op school. Het heeft te maken met een gezonde angst. Voor een kind dat de eerste vier jaar thuis is geweest, is het een hele overgang om naar school te gaan. Maar ook voor peuterspeelzaal- en crèche kinderen is het soms behoorlijk wennen. Tranen kunnen daarbij horen. Vaak is het écht over zodra mama of papa uit het zicht is. En maak je niet te snel zorgen. Het hoeft echt niet te betekenen dat je kind niet klaar voor school is. Zo onwennig als jij je misschien op het schoolplein voelt tussen al die nieuwe ouders, zo voelt je kind zich ook in de klas. Dat heeft gewoon even tijd nodig.’ ♦

TEKST NATHALIE VAN DER BRUG BEELD ISTOCK

Lekker samen lezen

Er is volop keus in boekjes over voor het eerst naar school. Een paar aanraders:

- ▶ Hoi, naar school, door Vivian den Hollander
- ▶ Nijntje op school, door Dick Bruna
- ▶ Knofje op school, door Burny Bos
- ▶ Karel gaat naar school, door Liesbeth Slegers.
- ▶ Kleine Huppel gaat voor het eerst naar school, door A. de Pitigny
- ▶ Hoera ik ga naar groep 1, door Marianne Busser en Ron Schröder
- ▶ De eerste schooldag van Milan, door Katheleen Amant